

Kommunstyrelsen

Sammanträdesdatum
2005-09-14

Dnr NI 2005/4

141

§ 95 Fridlysning av Tunaäpplets moderträd i Islingby

Vid mitten av 1930-talet fann trädgårdsmästare John Lundvik, Borlänge, en äppelsort som han inte kunde namnge. Vid en förfrågan hos de lärde vid Experimentalfältets Trädgårdsskolor i Stockholm, blev han rekommenderad att ge sorten ett eget namn. Det döptes då till Tunaäpplet. Sedan dess har moderträdet vuxit på den fastigheten i Islingby, där John Lundvik hade sin bostad. Under senare delen av 1990-talet uppmärksammade trädgårdsmästare Olle Ridelius på Vassbo att trädet fortfarande fanns kvar på tomten i Islingby. I samband med byggandet av Ulf Östlings Väg, SSAB:s nya infart vid Islingby, blev det aktuellt att riva byggnaderna och delvis nyttja tomten för vägdragnings. SSAB verkade redan vid detta tillfälle för ett bevarande av Tunaäpplet.

Tunaäpplet är en höstsort med plattrund form och frisk smak. Sorten har på senare år förökats med nya ympar på grundstammar vid Vassbo Trädgårdsskola. Moderträd till lokala äppelsorter har ett mycket högt biologiskt och kulturhistoriskt värde och bör bevaras och skyddas aktivt. Sedan vägdragningen skedde har diskussioner förts om ett formellt skydd av trädet enligt miljöbalken kap 7:10. Förutom det kulturhistoriska värdet av ett Tunaäpple kan planterandet av nya träd vara en viktig positiv aktivitet inom kommunen. SSAB har i egenskap av markägare på fastigheten Järnverket 1, redan tillstyrkt att skydda Tunaäpplet som naturminne enligt miljöbalken 7 kap 10 §. Berörd del av fastigheten är hörnet Islingbyvägen – Ulf Östlings Väg. Länsstyrelsen har i skrivelse tillstyrkt förslaget.

Förslag till föreskrifter har upprättats och daterats 2005-06-15.

Näringslivs- och planutskottet föreslår kommunstyrelsen besluta

att med stöd av 7 kap. 10 § miljöbalken förklara ett område runt ett äppelträd och själva trädet på fastigheten Järnverket 1 som naturminne.

Kommunstyrelsen

Sammanträdesdatum
2005-09-14**Näringslivs- och planutskottet beslutar vidare**

att uppdraga åt kommunbiologen att framlägga förslag beträffande bevarande skötsel och förnyelse av äppelträden längs Smedjebacksvägen delen Halvarsgårdarna – Romme.

Kommunstyrelsen beslutar

att med stöd av 7 kap. 10 § miljöbalken förklara ett område runt ett äppelträd och själva trädet på fastigheten Järnverket 1 som naturminne.

FÖRSLAG**Fridlysning av naturminnet Tunaäpplets moderträd, Islingby, Borlänge kommun.**

Kommunstyrelsen i Borlänge kommun förklarar med stöd av 7 kap 10 § miljöbalken ett område runt ett äppelträd och själva trädet på fastigheten Järnverket 1, som naturminne. Området på marken utgöres av en radie om 10 m räknat från trädets stam vid basen. I området inräknas ej asfaltbelagda ytor på Ulf Östlings väg.

Naturminnets namn ska vara Tunaäpplets moderträd.

För området skall gälla de föreskrifter enligt 7 kap 5 § miljöbalken samt 4 § förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken mm.

A Föreskrifter med stöd av 7 kap 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att förfoga över fastigheten samt om vad allmänheten har att iakttaga inom området.

Utöver vad som gäller i övrigt är det förbjudet att:

1. Uppföra byggnad eller anläggning
2. Spränga, gräva, schakta, utfylla, tippa eller dika
3. Anlägga mark- eller luftledning
4. Anlägga upplag
5. Avverka trädet eller utföra annan åtgärd som skadar trädet
6. Använda bekämpningsmedel eller andra kemikalier

B. Föreskrifter med stöd av 7 kap 6 § miljöbalken angående markägares och annan sakägares rätt att tåla viss intrång.

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktigas tåla att trädet märks ut och att skötsel av markområdet utförs i enlighet med föreskrifterna.

C. Föreskrifter med stöd av 4 § förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken mm.

Utmärkning av området skall ske i enlighet med Statens naturvårdsverks anvisningar. Området runt det fridlysta äppelträdet skall hållas fritt från uppväxande träd och gräsyten slås minst 2 ggr/år. Trädet skall vårdas genom beskärning och ymris till-varatas för uppförökning av sorten Tunaäpple. Naturvårdsförvaltare är Borlänge kommun.

Berörd fastighet är Järnverket 1.

AVTAL

Mellan AB Borlänge Energi (org 556005-5385) och Vassbo Trädskola, Stiftelsen Nordlig Trädgårdskultur (orgnr: 883202-2647) har följande avtal upprättats.

AB Borlänge Energi upplåter åt Vassbo Trädskola att i samband med fridlysning av Tunaäpplets moderträd bevara trädet genom att föröka det med ympar.

Moderträdets plats är Islingbyvägen, Ulf Östlings väg, Borlänge.

Uppdragning skall ske med minst 5 ympar/ år.

När ymparna blivit tvååriga spön flyttas de från Vassbo Trädskola till Kommunens Depåträdgård för vidare uppdragning.

Uppdragningen skall ske till och med år 2010 och förlängs därefter ett år i taget om inte uppsägning skett senast tre (3) månader före avtalstidens utgång.

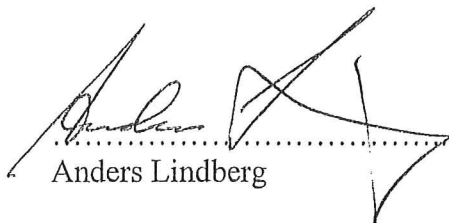
Detta avtal har upprättats i två (2) likalydande exemplar och gäller inte förrän ett undertecknat avtal kommit oss tillhanda.

Borlänge den 22/6 2005

Vassbo den 12/8 2005

AB BORLÄNGE ENERGI

VASSBO TRÄDSKOLA

Anders Lindberg

Olle Ridelius

05-02-16

REMISS

BORLÄNGE KOMMUN	
MILJÖNÄMNDEN	
Avg	2005 -02- 17
Dnr	05/0027
Dnr.Pl	43/0

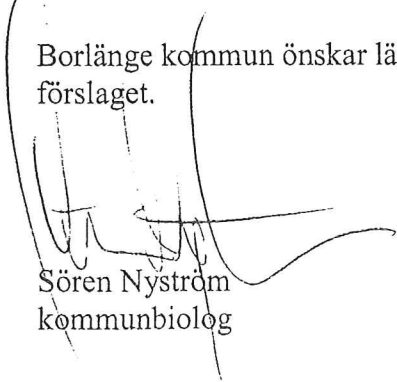
Länsstyrelsen Dalarnas län
Miljövårdsenheten
791 84 FALUN

**Angående förslag till fridlysning av Tunaäpplets moderträd i
Islingby, Borlänge kommun**

Vid mitten av 1930-talet fann trädgårdsmästare John Lundvik, Borlänge en äppelsort som han inte kunde namnge. Vid en förfrågan hos de lärde vid Experimentalfältets Trädgårdsskolor i Stockholm, blev han rekommenderad att ge sorten ett eget namn. Det döptes då till Tunaäpplet. Sedan dess har moderträdet vuxit på den fastighet i Islingby, där John Lundvik hade sin bostad. Under senare delen av 1990-talet uppmärksammade trädgårdsmästare Olle Ridelius på Vassbo att trädet fortfarande fanns kvar på tomten i Islingby. I samband med byggandet av Ulf Östlings väg, SSAB:s nya infart vid Islingby, blev det aktuellt att riva byggnaderna och delvis nyttja tomten för vägdragning. SSAB verkade redan vid detta tillfälle för ett bevarande av Tunaäpplet.

Tunaäpplet är en höstsor med plattrund form och frisk smak. Sorten har på senare år förökats med nya ympar på grundstammar vid Vassbo Trädgårdsskola. Moderträd till lokala äppelsorter har ett mycket högt biologiskt och kulturhistoriskt värde och bör bevaras och skyddas aktivt. Sedan vägdragningen skedde har diskussioner förts om ett formellt skydd av trädet enligt miljöbalken kap 7:10. Kommunen har här möjlighet att fatta det formella beslutet. Förutom det kulturhistoriska värdet av ett Tunaäpple kan planterandet av nya träd vara en viktig positiv symbolfråga för såväl företaget som kommunen. SSAB har i egenskap av markägare på fastigheten Järnverket 1, redan tillstyrkt att skydda Tunaäpplet som naturminne enligt miljöbalken 7 kap 10 §. Berörd del av fastigheten är hörnet Islingbyvägen – Ulf Östlings väg.

Borlänge kommun önskar länsstyrelsens synpunkter och yttrande över förslaget.

Sören Nyström
kommunbiolog

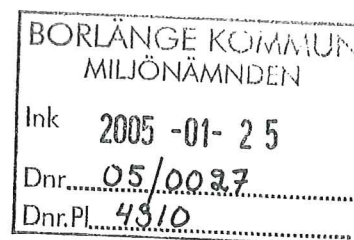
Miljöavdelningen
Maria Nilsson

Datum/Date

2005-01-05
Ert datum/Your date

Vår referens/Ref.

E3.515.MN.05.001
Er referens/Your ref.

Sören Nyström
Miljökontoret
781 81 Borlänge

Bevarande av Tunaäpplets moderträd

I samband med byggandet av Ulf Östlings väg väcktes frågan om bevarande av Tunaäpplets moderträd som växer på SSAB:s mark i Islingby. SSAB ställer sig positivt till ett bevarande av Tunaäpplets moderträd och medger härmed att kommunen fattar ett formellt fridlysningsbeslut enligt Miljöbalken 7 kap 10§.

Borlänge 2005-01-05

Bo-Erik Wennberg
Produktionsdirektör

